

WYDARZENIA OPINIE INFORMACJE WYWIADY

NR 5 (303) czerwiec 2020

ISSN 1507-5648
Nakład 1500

GAZETA BEZPŁATNA

BARCZEWSKIE WIADOMOŚCI

Biblioteka w CK-B Książka na lipiec

Rafał Klimczak „Baśnie z krainy Nudzimisiów”

W świecie ludzi nastały wakacje, dlatego Nudzimisie mają więcej wolnego czasu i zajmują się tylko zabawą: jeżdżą na liściorolkach, grają w piłkę samograjkę i gonią skaczące jagody. A gdy zmęczą się całodziennymi harcami, kładą się w cieniu lizakowca i opowiadają sobie baśnie: o Sierotce i kocie Rysiu, Królowie Śmieszce, Czerwonym Gburku i Bezyłiszku. Hubek, Mutek, Gusia i potwór Łaskot zapraszają do wysłuchania niezwykłych i pełnych humoru historii!

Źródło <https://www.skrzat.com.pl/index.php?p1=pozycja&id=1867>

Raport z wykonania budżetu za rok 2019

Według Rankingu Finansowego Samorządu Terytorialnego w Polsce opracowanego przez zespół badaczy pod kierunkiem prof. dr. hab. Krzysztofa Surówki, kierownika Katedry Finansów Publicznych Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie wśród wszystkich gmin miejsko-wiejskich, gmina Barczewo zajęła 3 miejsce w województwie warmińsko-mazurskim. Świadczy to o dobrym i rozsądnym gospodarowaniu finansami oraz dużą skutecznością w pozyskiwaniu środków zewnętrznych.

Zobacz RAPORT w wykonania budżetu gminy Barczewo

http://barczewo.pl/wp-content/uploads/2020/07/WYKONANIE_BUDZETU_2019.pdf

Informujemy, że od 1 marca 2020 r. główna informacja turystyczna Barczewa mieści się przy ul. Mickiewicza 12. Dodatkowo punkt znajduje się w Salonie Muzycznym - muzeum im. F. Nowowiejskiego w Barczewie, przy ul. Mickiewicza 13.

Kontakt:
Informacja turystyczna - tel. 89 514 15 06
e-mail: biuroinfo@barczewo.pl

Muzeum - tel. (89) 674 04 79
e-mail: salonmuzyczny@barczewo.pl

WIADOMOŚCI BARCZEWSKIE

Wydanie bieżące i numery archiwalne dostępne są w Informacji Turystycznej - ul. Mickiewicza 12, bibliotece - ul. Grunwaldzka 15, u sołtysów oraz na www.wb.barczewo.pl

Redaktor naczelny
Robert Tokarski
e-mail: gazeta@barczewo.pl

Redaktor
Wojciech Zenderowski
e-mail: zenderowski@wp.pl

Redaktor
Magdalena Łowkiel

Redaktor
Patrycja Nowicka

Redaktor
Maja Barczuk-Kalisz

Redaktor
Lidia Zelman

Redaktor, korekta
Beata Rukszan

Redaktor, skład DTP:
Zbigniew Kozłowski
e-mail: zbigniew.kozlowski@barczewo.pl

Współpraca: Urząd Miejski w Barczewie, Powiat Olsztyński, Przedszkole Miejskie w Barczewie, A. Kudosz, Klub Barczewskich Poetów.

Oprac. graf. okładki:
Zbigniew „Ramsko” Kozłowski

Zdjęcia na okładce:
Maja Barczuk-Kalisz,
archiwum CK-B i UM w Barczewie

GAZETA SAMORZĄDOWA
Wydawca:
Centrum Kulturalno-Biblioteczne
Adres: Barczewo, ul. Słowackiego 5
Tel. / fax. 89 514 82 81
e-mail: gazeta@barczewo.pl

ISSN 1507-5648

Druk: Zakład Poligraficzny U-H J. Skrajnowski
11-300 Biskupiec, ul. Krótka 1, tel. 89 715 34 58
Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń i reklam,
nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo skracania
i opracowywania tekstów, nie odpowiada i nie zamieszcza tekstów anonimowych.
Redakcja informuje o możliwości zamieszczenia reklam.

www.wb.barczewo.pl

Defibrylatory w Barczewie

Mieszkańcy Barczewa od czerwca mogą czuć się bezpieczniej. W 2019 roku w głosowaniu nad projektami Budżetu Obywatelskiego wygrał projekt ogólnomiejski pod nazwą: "Bezpieczne Barczewo". Projekt ma na celu zapewnienie mieszkańcom dostępu do urządzenia jakim jest defibrylator w sytuacji zagrożenia życia. Na każdym z osiedli tj. na terenie Nowego Miasta, Starego Miasta i Osiedla Domków Jednorodzinnych wisi kapsuła z urządzeniem i instrukcją obsługi.

Na osiedlu Nowe Miasto urządzenie umiejscowiono przy wejściu na teren SP1, na osiedlu Stare Miasto przy kompleksie boisk na ul. Północnej, a na Osiedlu Domków Jednorodzinnych na ścianie budynku przychodni zdrowia.

Jednocześnie należy przypomnieć, że na terenie Starego Miasta od 2018 roku defibrylator jest dostępny również w budynku straży pożarnej.

Komputery dla uczniów

Udział w projekcie „Zdalna szkoła +” i pozyskanie dotacji umożliwiło gminie Barczewo pomoc aż 58 uczniom. Zainwestowano ponad 103 tysiące zł pozyskane ze środków zewnętrznych na zakup laptopów, które posłużą uczniom w nowym roku szkolnym stacjonarnie lub zdalnie. Będzie to uzależnione od sytuacji epidemicznej, w której znajdziemy się za parę miesięcy.

Program jest finansowany z Funduszy Europejskich.

To już drugi grant, w ramach którego zakupiono laptopy dla szkół. W poprzednim grantie zakupiono 39 komputerów, które pomogły w zdalnej nauce. Łącznie Gmina Barczewo do tej pory zakupiła 97 laptopów!

Wandale w akcji

Amfiteatr Miejski w Barczewie przy ulicy Niepodległości to miejsce, w którym odbywają się imprezy kulturalne o różnym charakterze, m.in. koncerty, festyny, spotkania. Niestety, w ostatnim czasie spotykamy się z licznymi przypadkami dewastacji mienia i zakłócania porządku publicznego na jego terenie. Dlatego od 1 czerwca 2020 roku amfiteatr i jego okolice zostały objęte przez policję oraz straż miejską działaniami prewencyjnymi, aby wyeliminować wandalizm.

Należy pamiętać, że osoby niszczące miejsca służące wszystkim mieszkańcom, zakłócające porządek publiczny oraz spożywające tam alkohol, narażają się na poważne konsekwencje prawne.

Fot. Archiwum UMI Pixabay

100 lat Hymnu Warmińskiego „O Warmio moja miła”. Okoliczności powstania pieśni

2 czerwca 2020 r. o godzinie 12:00 z wież ratuszowych w Olsztynie i Barczewie po raz kolejny zabrzmiał hymn i hejnał „O Warmio moja miła”. Dokładnie 100 lat temu tego dnia świat po raz pierwszy usłyszał tę ważną dla historii Warmii i Mazur pieśń, która pełniła znaczącą rolę w okresie plebiscytu i w walce Warmiaków przeciw germanizacji. Jakże były zatem losy powstania tej ważnej pieśni?

Odzyskanie przez Polskę niepodległości było ważnym wydarzeniem, które wpłynęło na losy Polaków, także na losy Feliksa Nowowiejskiego. Polska była podzielona między trzech zaborców, doświadczona przegrany powstaniem, istniała tylko w sercach Polaków. Aby wzmocnić polskość, m.in. Feliks Nowowiejski z zapałem włączył się w działania patriotyczne. Komponował wiele utworów patriotycznych i hymnów,

m.in. „Marsylianek Wielkopolską” i inne. Każdemu regionowi Polski dedykował hymn. Włączył się w planowaną akcję agitacyjną w związku z postanowieniami traktatu wersalskiego, który zawarto 28 czerwca 1919 r. Główny traktat pokojowy, kończący I wojnę światową, został podpisany przez Niemcy, mocarstwa Ententy, państwa sprzymierzone i stowarzyszone. Postanowienia traktatu weszły w życie w styczniu 1920 r. Traktat ustalił wiele granic międzypaństwowych w Europie oraz wprowadził nowy ład polityczny. Ustalono, że o przynależności Warmii, Mazur i Powiśla (części Prus Wschodnich), a także Śląska zadecyduje plebiscyt. Do Polski wracało Pomorze i Poznańskie. Gdańsk miał być wolnym miastem. Był to niewątpliwie duży sukces polskiej dyplomacji, reprezentowanej przez

Romana Dmowskiego, Ignacego Paderewskiego i Władysława Grabskiego. Plebiscyt był zaplanowany na 11 lipca 1920 r., obejmował dwa powiaty na Warmii: olsztyński i reszelski, na Mazurach 8 powiatów i 4 na Powiślu.

W plebiscycie ludność zamieszkująca Warmię, Mazury i Powiśle miała zdecydować o przyłączeniu tych ziem do nowo powstałego państwa polskiego lub o pozostawieniu ich w granicach Prus Wschodnich i Prus Zachodnich. Nad przebiegiem głosowania czuwały komisje międzysojusznicze powołane przez Ligę Narodów.

Feliks Nowowiejski nawiązał kontakt z Warmińskim Komitetem Plebiscytowym utworzonym w czerwcu 1919 r. i rozwinął działalność na rzecz przyłączenia do Polski południowych ziem Powiśla, Warmii i Mazur.

Ciąg dalszy na str. 4 >>

100 lat Hymnu Warmińskiego „O Warmio moja miła”.

Okoliczności powstania pieśni

<< s.3

Organizował koncerty w Polsce centralnej i na terenach plebiscytowych, gdzie występował jako dyrygent, akompaniator i mówca. Między agitacją w prasie, podczas wieców i koncertów, wielkie znaczenie miała działalność twórców, działaczy społecznych, poetów i muzyków, wśród nich byli m.in. Feliks Nowowiejski i jego brat Rudolf. Zorganizowano 8 koncertów począwszy od listopada 1919 r. do czerwca 1920 r. Koncerty odbywały w miastach objętych plebiscytem, ale nie tylko. Koncerty odbyły się również w Warszawie i Krakowie.

W zbiorach salonu zachował się program koncertu w Krakowie 7 grudnia 1919 r. w Teatrze Miejskim im. Juliusza Słowackiego. Zapraszamy do obejrzenia tej wyjątkowej pamiątki.

Kolejne koncerty odbyły się na terenach plebiscytowych, gdzie wykonawcami byli m.in. miejscowi soliści, zespoły śpiewacze. Koncerty były wspaniałymi świętami. Do lipca 1920 r. odbyły się jeszcze koncerty w Nowym Mieście Lubawskim (1 i 6 stycznia), Toruniu (20 i 21 marca), Kwidzynie (25 kwietnia), Janowie, Poznaniu (2 maja), Sztumie (9 maja) i Olsztynie 2 czerwca.

Dla mieszkańców Warmii powstał „Hymn Warmiński”, propolska pieśń plebiscytowa, której tekst opublikowała Gazeta Olsztyńska 18 maja 1920 r. Tekst hymnu napisała poznańska poetka Maria Paruszczyńska. Ale pracę nad tekstem przypisywano kilku osobom m.in. Marii Zientarze-Malewskiej, która napisała wiersz pod tytułem „O Warmio moja” oraz poecie Władysławowi Bełzie, który napisał tekst hymnu „O polski kraju święty”, którego melodia posłużyła do stworzenia „Hymnu Warmińskiego”. Zmiany w tekście przypisywano również bratu kompozytora Rudolfowi i samemu Feliksowi. Podobno podczas koncertów patriotycznie nastawiona ludność intonowała na przywitanie kompozytora „Nie rzucim ziemi...”. Znany Warmiak Alojzy Śliwa w książce pt. „Spacerki po Olsztynie” wspominał, że miejscowa prasa witała z entuzjazmem znanego rodaka.

9 maja odbył się koncert w Sztumie w sali strzelnicy, gdzie wieczór zakończył się narodową manifestacją. W 2010 roku na uczczenie tamtych wydarzeń w miejscu koncertu postawiono pomnik Feliksa Nowowiejskiego. 22 maja 1920 r. „Gazeta olsztyńska” podała informację o koncercie plebiscytowym, który miał się odbyć w Olsztynie na Starym Mieście, 2 czerwca 1920 r. w sali Schlossgarten przy dzisiejszej ulicy Okopowej o godz. 19:30. Datę koncertu kilkakrotnie przekładano z 18 kwietnia na inne daty, z różnych przyczyn, m.in. artystycznych, ale też aby było to najbliższe daty plebiscytu. Był to ostatni i największy koncert plebiscytowy, w którym wystąpił

Chór Lutnia z Kwidzyna, którym dyrygował kompozytor, śpiewaczka, solistka opery hamburskiej Helena Sosińska i Feliks Nowo-

wieczach organizowanych przez Warmiński Komitet Plebiscytowy, na których przemawiał i grał na fortepianie swoje hymny. Święto Bożego Ciała kompozytor spędził w Olsztynie, planował również odwiedzić Gryżliny i rodzinne miasto Barczewo. Lokalny historyk, pan Wojciech Zenderowski, opisał w swojej książce, iż wizyta w Barczewie odbyła się w czerwcu 1920 r. w Hotelu Warmiaka, Franza Polakowskiego, przy dzisiejszej ul. Obrońców Warszawy. Z tego spotkania zachowały się tylko ustne wspomnienia, które przekazała pani Lidia Kowalewska, małżonka byłego burmistrza Barczewa, Kazimierza Kowalewskiego. Wspominała wizyty gości u nich w domu, m.in. muzyków, wskazując, że podczas takiego spotkania miejscowy autochton opowiadał o koncercie plebiscytowym: „Koncert odbył się w sali jadalnej hotelu. Najpierw przemawiano, a potem do fortepianu zasiadł Nowowiejski i śpiewano polskie pieśni m.in. Rotę na stojąco.”

Na upamiętnienie pierwszego wykonania „Hymnu Warmińskiego” 2 czerwca 1920 r. władze Olsztyna ustanowiły pieśń hejnałem Olsztyna, który został odegrany z wieży ratuszowej po raz pierwszy w południe 28 października 1947 r., w dniu imienin ówczesnego prezydenta miasta Tadeusza Pałuckiego. Zwyczaj ten jednak zanikł po likwidacji etatu trębacza. Ponownie zaczęto odgrywać melodię hejnału 22 stycznia 1969 r. z okazji rocznicy wyzwolenia Olsztyna. Data ta uznawana jest za oficjalną datę uruchomienia kurantów, które wygrywały melodię „Hymnu Warmińskiego”. 31 października 2009 r. o godzinie 12:00, w 656 urodziny miasta, z ratuszowej wieży ponownie rozbrzmiała melodia hejnału, odegrana przez Daniela Rupińskiego, nowego miejskiego trębacza. Melodia hejnału jest odgrywana z wieży ratusza codziennie w południe. 20 czerwca 2000 r. Rada Miejska w Olsztynie przyjęła utwór jako oficjalny hymn i hejnał miasta. W Barczewie, rodzinnym mieście kompozytora, w 120. rocznicę jego urodzin, dokładnie w Wigilię 2007 r., z wieży ratuszowej, po dwunastu uderzeniach zegara wybijającego południe, można było po raz pierwszy usłyszeć kuranty „Hymnu Warmińskiego”.

18 stycznia 2016 r. (w roku ogłoszonym przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Rokiem Feliksa Nowowiejskiego), podczas nadzwyczajnej Sesji Rady Miejskiej, uchwałą nr XX(135)16, „Hymn Warmiński” ustanowiono hymnem Barczewa. Fakt ten upamiętniono na nowej tablicy pamiątkowej na budynku Salonu Muzycznego im. Feliksa Nowowiejskiego w Barczewie.

Magdalena Łowkiel

Tekst na podstawie materiałów źródłowych

Pocztówka plebiscytowa

wiejski. Podczas olsztyńskiego koncertu po raz pierwszy wykonano „Hymn Warmiński”, który powstał w maju. Wykonano również II scenę z oratorium „Quo Vadis”, poemat symfoniczny „Śmierć Ellenai”, pieśni i hymny, m.in. „Nasz Bałtyk”, czyli hymn floty polskiej, Hymn Rzeczypospolitej „Złamane berła”, „Rotę”, którą odśpiewano na stojąco jako hymn narodowy i po raz pierwszy wspomniany już

hymn „O Warmio moja miła”. Prelekcję o nowej muzyce polskiej wygłosił Rudolf Nowowiejski. Feliks zatrzymał się jeszcze parę dni w Olsztynie. Był obecny na przyjęciu z okazji jego pobytu na Warmii, uczestniczył

Darmowe e-booki czekają!

Żyjemy w czasach, kiedy rewolucja cyfrowa jest czymś oczywistym i nieuniknionym. Dziś nikt z nas nie wyobraża sobie życia bez komputera czy smartfona. Dlatego dla wielu ludzi książka wydaje się reliktem przeszłości, ale czy tak jest naprawdę? Z historii książki wiemy, iż przełomowym momentem jej istnienia było wynalezienie druku, dzięki czemu stała się powszechnie dostępna dla społeczeństwa. Współczesne czasy wymogły kolejną metamorfozę książki – powstały e-booki i audiobooki. Wychodząc naprzeciw tym wyzwaniom, nasza biblioteka od dwóch lat udostępnia czytelnikom możliwość bezpłatnego wypożyczenia e-booków i audiobooków z serwisu Legimi. Darmowe e-booki są w zasięgu ręki każdego bywalca biblioteki.

Legimi to internetowa księgarnia oferująca dostęp do ponad 60 tysięcy książek w formie e-booków i audiobooków, głównie beletrystyki. Można je czytać po zainstalowaniu bezpłatnej aplikacji w tablecie, smartfonie lub laptopie. W mobilnej wypożyczalni ciekawe pozycje znajdą dla siebie miłośnicy prozy, literatury faktu, jak i poezji, wielbiciel literatury polskiej i zagranicznej. Dostęp do e-booków i audiobooków na platformie jest nieograniczony – nie ma limitów na tytuły czy liczby stron. Dzięki serwisowi Legimi czytelnicy biblioteki w Barczewie mają dostęp do bogatej oferty bestsellerów i nowości wydawniczych. Drodzy Czytelnicy, mamy czas urlopów,

dlatego też spakowanie ulubionych książek na wakacje okazuje się bardzo proste, wystarczy wziąć smartfon lub tablet i możemy w każdej chwili i w każdym miejscu czytać swoją ulubioną książkę. Jeden kod daje możliwość czytania na dwóch urządzeniach jednocześnie, dlatego z jednego konta mogą korzystać dwie osoby. Dodam jeszcze, że książki można czytać nie tylko online, ale również offline, co jest bardzo przydatne, kiedy mamy ograniczony dostęp do Internetu. Tyle o samym Legimi. Czas na pytanie, co trzeba zrobić, aby skorzystać z usługi? Warunek jest prosty – trzeba mieć kartę biblioteczną naszej placówki i zgłosić się do biblioteki po kod umożliwiający dostęp do e-booków i audiobooków znajdujących się w ofercie serwisu Legimi. Kody są ważne 1 miesiąc od momentu aktywowania, pamiętajmy jednak, że kod musi być aktywowany do ostatniego dnia miesiąca. Aktywacja kodu następuje po rejestracji na stronie internetowej. Od tej pory można dodawać książki (dostępne w abonamencie bibliotecznym) na swoją półkę i pobierać je na urządzenia mobilne. W tym momencie następuje najprzyjemniejsza czynność – czytanie wymarzonej lektury.

Wszystkich zainteresowanych zachęcamy do skorzystania z księgarni internetowej Legimi. Przypominamy jednak, iż ilość kodów jest ograniczona. Obowiązuje więc zasada - kto pierwszy, ten lepszy. Do zobaczenia w bibliotece.

Anna Kudosz

Ciekawostki historyczne O zapomnianej „Ptasiej Łące”

W historii dzisiejszego Barczewa oprócz zabytków, tych nieistniejących i dawno zapomnianych, odnajdujemy wiele ciekawych miejsc związanych z dawnymi mieszkańcami miasta, o których należy przypomnieć.

Do takich ciekawych miejsc, które dawniej służyły miejscowemu społeczeństwu, zaliczyć można łąkę znajdującą się wówczas przy „Trift” (dzisiejsza ul. Polna) prowadzącej do Zalesia. Na temat tej drogi pisaliśmy w ostatnim numerze „Wiadomości Barczewskich”. Niemiecka nazwa „Trift” jest dawną formą słowa „Treiben”, co oznacza „pędzić”. Wynika z tego, że dawniej drogą tą pobliscy gospodarze pędzili swoje bydło na pastwiska lub do wodopoju, którym była płynąca nieopodal drogi rzeka Pisa.

Zapomniana łąka zwana potocznie „Vogelwiese” (Ptasią Łąką) była atrakcyjnym miejscem. Znajdowała się w bliskiej odległości od drogi Trift, między wspomnianą rzeką Pisą wpadającą do Stawu Młyńskiego, a nieistniejącą dziś odnogą przylegającą dawniej do terenów więzienia, u której na końcu była przystań wodna. Pokazuje to mapa z 1935 roku. Natomiast co do nazewnictwa „Ptasiej Łąki” w lokalnej prasie „Wartenburger Zeitung” w ogłoszeniach wymieniana była także z nazwy jako - „Festwiese”.

To nie był tzw. ptasi rezerwat ochronny z rzadkimi gatunkami ptaków czy rezerwat pactwa wodnego, lecz zwyczajna, zadbana łąka. Dostać się tam można było od strony południowej więzienia przez trzy drewniane kładki z poręczami położone nad nieistniejącą dziś odnogą Pisy. Natomiast od strony drogi Trift, można było dojść przez jeden drewniany mostek.

Z pewnością „Vogelwiese” (Ptasia Łąka) była nieoficjalną nazwą, gdyż nazwa nie figuruje na żadnych mapach administracyjnych, w tym mapach zasobów zakładu karnego. O łąkę wspomina również Waltera Koppenhagen w książce „Geschichte der Stadt Wartenburg”. Autor pisze, że na tej łące członkowie Związku Strzeleckiego (Schützenverein), zwanego Bractwem Kurkowym, które zostało założone jeszcze przed pożarem z 1544 roku, podczas Zielonych Świątek

obchodziło swoje roczne uroczystości. Tam też podczas organizowanych zawodów członkowie związku mieli strzelać z broni myśliwskiej do zawieszonych na długich tyczkach drewnianych ptaków lub przemieszczających się po rozciągniętym drucie między wspomnianymi tyczkami. Bezkrwawe łowy odbywały się każdego roku. Stąd zapewne wzięła się nazwa - „Ptasia Łąka”.

Od 1812 roku łąka była własnością miejscowego zakładu karnego. Korzystali z niej strażnicy więzienni i mieszkańcy miasta w ramach wypoczynku. W latach międzywojennych łąka służyła wyłacznie jako miejsce do organizowania przez miejscowe władze imprez na świeżym powietrzu jak podczas jubileuszu miasta, państwowych uroczystości, czy świętowania zwycięstwa w plebiscycie z lipca 1920 roku.

Po 1945 roku kierownictwo więzienia nie interesowało się wspomnianą łąką, którą z biegiem lat pokryły krzewy i zarośla. Dziś miejsce to jest niedostępne.

Wojciech Zenderowski

Fot. Rok 1935. Wycinek mapy z widoczną łąką i ówczesną odnogą Pisy od południowej strony z trzema drewnianymi kładkami.

Renowacja zabytkowego kościoła Franciszkanów pw. św. Andrzeja Apostoła w Barczewie. Część 4

Kościół Franciszkanów pw. św. Andrzeja Apostoła w Barczewie wraz z kaplicą św. Antoniego stanowi budowlę w stylu gotycko-renesansowym klasy „O” i jest jednym z najważniejszych zabytków Barczewa. Ze względu na swoją historię sięgającą XIV wieku, z zachowanymi ołtarzami, kaplicą św. Antoniego i obrazem przedstawiającym św. Antoniego Padewskiego z Dzieciątkiem, pomnikiem nagrobnym kardynała Andrzeja Batorego i jego brata Baltazara oraz pozostałymi elementami wystroju wnętrza stanowi atrakcję turystyczną naszego regionu. Turystów przyciąga chęć poznania unikatowych elementów jego wystroju.

Kościół często odwiedzany jest przez pielgrzymów i turystów wędrujących Drogą Świętego Jakuba. Kościół znany jest także z odpustów. Każdego roku 13 czerwca liczne łosierzy, zwane pielgrzymkami, spieszą do Barczewa, aby wyjednać u św. Antoniego pomoc w sprawach życiowych.

W poprzednich numerach „Wiadomości Barczewskich” pisaliśmy, że obecny stan zabytku nie pozwala wykorzystać go jako obiekt turystyczny, a wręcz istnieje zagrożenie zamknięcia obiektu przez nadzór budowlany. Jak pokazują badania świątyni, na skutek zewnętrznych oddziaływań atmosferycznych trwających przez wieki i braku solidnego remontu nastąpiła degradacja materiału budowlanego, szczególnie cegieł, co widać między innymi na podporach kaplicy. Obecnie zaplanowane i prowadzone prace budowlano-konserwatorskie pozwolą przedłużyć żywot świątyni dla kolejnych pokoleń przy zachowaniu średniowiecznego wyposażenia.

Prace przygotowawcze związane z renowacją kościoła pw. św.

Andrzeja Apostoła wraz z kaplicą św. Antoniego rozpoczęły się z początkiem lutego 2019 roku. O wykonanych i rozpoczętych pracach informowaliśmy Czytelników w poprzednich numerach gazety. Pisaliśmy, że na czas remontu z kaplicy św. Antoniego oraz z nawy głównej zostały zdemontowane boczne ołtarze. Pisaliśmy, że z końcem maja 2019 roku firma KELLER-Polska zakończyła pierwszy etap prac od strony zewnętrznej i wewnętrznej kościoła przy wzmocnieniu podłoża pod fundamentami na całej jej długości. W nawie głównej, prezbiterium i kaplicy rozpoczęto prace przy nowym poszyciu dachowym z wymianą więźby dachowej, a następnie ułożono nową dachówkę w miejsce starej.

W ostatnim czasie, o czym pisaliśmy, wraz z pracami konserwatorsko-budowlanymi prowadzone były pod kierunkiem dr hab. Arkadiusza Koperkiewicza badania archeologiczne w prezbiterium. Podkreśliśmy, że historia odkrywana przez archeologów podczas tych prac m.in. poniżej posadzki jest ważna jak ta, którą widzimy na ołtarzach. Odkrywane tajemnice sprzed wieków rzucają nowe światło na historię średniowiecznego klasztoru w Barczewie. Na podstawie prowadzonych badań archeologicznych można założyć, że sklepienie nad prezbiterium zawało się w XVI wieku. Pod warstwą ruin odkryto warstwę średniowieczną. Spod fundamentów

prezbiterium odsłonięto kilka szkieletów z okresu kultury średniowiecznej. Ponadto w lipcu 2019 roku dokonano niezwykłego znaleziska w kościele, pod posadzką w północno-zachodnim narożniku prezbiterium. W ceramicznym kuflu z przełomu XVI i XVII wieku znajdowało się około tysiąc srebrnych monet, m.in. polskie grosze, półtoraki, trojaki i szóstaki oraz pruskie szelągi, w większości z czasów Zygmunta III Wazy. Było to rewelacyjne znalezisko, prawdziwy skarb, który mógł zostać tam umieszczony przez samych zakonników. Jego odkrycie ma bardzo duże znaczenie dla badania dziejów Warmii oraz samego klasztoru w Barczewie.

Przypomnijmy, że podczas wstępnych badań do projektu w nawie głównej i kaplicy zostały odsłonięte fragmenty polichromii. Tego typu elementów ukrytych w bogatej kompozycji malarskiej wystroju kościoła jest więcej. Od lipca ubiegłego roku trwały prace w kaplicy św. Antoniego przy zdejmowaniu warstwy tynku ze sklepienia ścian, podobnie jak w krypcie grobowej, w której równolegle prowadzono badania archeologiczne.

Podczas prac konserwatorskich, po zdjęciu bocznych ołtarzy tzw. mensa - murewany postument przyległy do ściany, na którym znajduje się blat (stół) ołtarza - została rozebrana. Po rozbiórce bocznych ołtarzy i mensy rozpoczęto badania archeologiczne, odkrywając pod bocznymi ołtarzami pochówki. Najprawdopodobniej byli to fundatorzy lub darczyńcy wspomnianych ołtarzy. Rozpoczęto ratunkowe badania ścian nawy głównej oraz w narożnikach, w miejscu ambony. W tym czasie do kruchty powróciła kamienna kropielnica z 1847 roku. Powróciły na swoje miejsce dwa boczne ołtarze po prawej stronie nawy głównej. W poprzednim numerze pisaliśmy, że podczas badań archeologicznych poza prezbiterium, tym razem w nawie głównej, odnaleziono nie tylko drobne monety z XVII i XVIII wieku. Odnaleziono także skorupy ceramiki z okresu średniowiecza. Ponadto w jednym z bocznych ołtarzy, w tzw. mensie, dokonano wyjątkowego odkrycia. Jeśli badania to potwierdzą, będzie to sensacja być może większa od znalezionego skarbu w narożu prezbiterium.

O. Dawid Szulce, proboszcz i gwardian klasztoru, jest zadowolony z trwających prac konserwatorsko-budowlanych, które wykonywane są równolegle z badaniami archeologicznymi pod okiem konserwatorów i specjalistów. Przy pracach konserwatorsko-budowlanych czuwa sztab ludzi, znawców i ekspertów z prof. Elżbietą Pilewską z Torunia. Właściwie rozpoczęte w ubiegłym roku prace nadal trwają. Obecnie w prezbiterium są zdejmowane warstwy farb, aby dostać się do warstw pierwotnych. Prace trwają na ścianie południowej, zachodniej i za głównym ołtarzem wewnątrz prezbiterium. Planowane jest, aby jeszcze w tym roku ołtarz główny wrócił na swoje pierwotne miejsce przy zachowaniu znalezionej i przywróconej polichromii.

W kaplicy św. Antoniego planowane prace rozpoczną się w drugim półroczu tego roku, podobnie jak w krypcie grobowej pod kaplicą św. Antoniego.

W nawie głównej kościoła, od strony północnej trwają badania przy wnękach po ołtarzach, które na czas prac zostały zdjęte. Tam też odkryto stare polichromie, które znajdowały się za ołtarzami. Polichromie będą stopniowo odtworzone. Rozważane są różne opcje ich udostępnienia zwiedzającym.

Trwają prace na ścianie południowej nawy głównej i kaplicy św. Antoniego wraz z badaniami archeologicznymi. Wiele drobnych szczegółów udało się uwzględnić w trakcie prac konserwatorskich. Po zakończeniu na ścianie południowej nawy głównej i kaplicy św. Antoniego zostanie położony tynk i będzie ona pomalowana na kolor

ciąg dalszy na str. 7 >>

O pocztówce z 1920 roku

Prezentowana pocztówka, której wydawcą był H. Raddatz, wydana została w czasach niemieckich i była jedną z popularniejszych z tego okresu. Od strony północnej ratusza widoczne są budynki sprzed pierwszej wojny światowej z zachowanym wystrojem secesyjnym. Natomiast od strony południowej ratusza w pierwszym, dwupiętrowym budynku, mieścił się „Hotel Ermländischer Hof” Franza Duranda. W drugim, także piętrowym, miejscowy bank (wcześniej Emil Blessmann miał sklep z winem pod szyldem: „Wein-handlung von Emil Blessmann”), a w trzecim, piętrowym początkowo mieściła się polska księgarnia, a później do 1920 roku budynek należał do rodziny Hirschberg, co widać w szyldzie na ścianie frontowej budynku. Przy chodniku widoczne są krótko przycięte drzewa. Przed przecznicą z ul. Mazurską, w widocznym piętrowym budynku z mansardowym dachem, mieścił się sklep z materiałami i obuwiem Neumanna i Tietza. Za przecznicą z ul. Mazurską, w narożnym dwupiętrowym budynku, mieścił się sklep tekstylny Pollnowa. Wysoki budynek wyróżniają dwa ażurowe, metalowe balkony, a całość podkreśla wspianą, gotycki wystrój. Obok widoczny jest fragment fasady budynku, w którym mieściła restauracja, cukiernia i kawiarnia Ferdinanda Grotha.

Na pocztówce z lewej strony widać pompę miejską do czerpania wody, która pochodzi z czasów przed zbudowaniem w latach 1912-1918 sieci wodociągowej na starym mieście. Zazwyczaj takie pompy istniały jeszcze przez dłuższy czas i służyły mieszkańcom.

W górnej części pocztówki znajduje się napis: Wartenburg – Markt, Nordseite (strona północna).

Wojciech Zenderowski

Fot. Pocztówka z archiwum autora

Renowacja zabytkowego kościoła Franciszkanów pw. św. Andrzeja Apostoła w Barczewie. Część 4

<< s.6

typowy dla baroku, tzw. róż burgundzki z białymi elementami. To wynik badań i decyzja konserwatorów. Z uwagi na fakt, że sama fasada kościoła od strony zachodniej jest barokowa i w świątyni w większości wystrój stanowi barok, przystano na ten okres z zachowaniem i pozostawieniem pewnych elementów gotyckich.

Obecnie trwają prace w zakrystii, które sfinansowane zostały z funduszu kościelnego. W ubiegłym roku w pierwszym etapie wykonano sklepienie, nową więźbę dachową i położono nową dachówkę. Rozpoczęto drugi etap prac, który w zasadzie obejmuje wykonanie łącznika między kościołem a klasztorem. W łączniku będzie zakrystia, biuro parafialne i wydzielone pomieszczenie, gdzie znajdzie się rozdzielnia elektryczna, zabezpieczenia przeciwpożarowe i przeciwłamaniowe. Znajdzie się także pomieszczenie gospodarcze oraz pomieszczenie na szaty liturgiczne. Wykonane zostaną dodatkowe schody z zakrystii na poziom zejścia do piwnicy klasztoru. Tam znajdzie się pomieszczenie dla ministrantów. W tej chwili prowadzone są wykopy na głębokość ponad 3 metrów dla klatki schodowej. O pracach archeologicznych prowadzonych w tym miejscu przez dr Jacka Wysockiego oraz o tym, co podczas prac ziemnych odkryto, napiszemy w kolejnym odcinku.

Zapewne wielu mieszkańców zaskoczył fakt pojawienia się na ścianie szczytowej nawy głównej podstawy wieżyczki tzw. sygnaturki,

w której umieszczony zostanie dzwon. Tenże dzwon jest jednym z trzech, który wisiał na metalowej dzwonnicy. Po jego renowacji zostanie umieszczony w wieżyczce jeszcze pod koniec czerwca. Potem będą trwały prace wykończeniowe przy sygnaturce. Z historii kościoła pw. św. Andrzeja Apostoła wiemy, że górna część wieżyczki została zdjęta w drugiej połowie lat czterdziestych ubiegłego wieku. Powodem tego było prawdopodobnie jej uszkodzenie, które spowodowała wichura. Konstrukcja pod dachem jest w dobrym stanie. Wymieniono tylko pojedyncze jej elementy. Natomiast część wystająca nad dach będzie dodana. Wykończenie konstrukcji z obiciem blachą dachową i uroczyste poświęcenie wieżyczki z zapaleniem w niej światełka planowane jest na grudzień.

O. Dawid - proboszcz i gwardian klasztoru, za naszym pośrednictwem, podaje numer konta wszystkim tym, którzy zechcieliby wesprzeć ratowanie naszej pięknej, zabytkowej świątyni:

Dom Zakonny w Barczewie Prowincji św. Franciszka z Asyżu Zakonu Braci Mniejszych-Franciszkanów, Plac Stefana Batorego 1A, 11-010 Barzewo.

Nr: 77 9343 1028 2601 6883 2000 0010.

Za każdy datek w imieniu naszej wspólnoty, za zrozumienie i otwarte serce o. Dawid szczerze dziękuję.

Tekst i foto: Wojciech Zenderowski

Poezja w trudnych czasach

Drodzy Czytelnicy, okres ogólnoswiatowej kwarantanny powoduje, iż artystyczne dusze dają upust swoim myślom, refleksjom i zaczynają tworzyć ku pokrzepieniu serc, rysując piórem nasze czasy w postaci m.in. wierszy, tekstów. Dziś zaprezentujemy Wam wiersze części grupy poetyckiej gminy Barczewo, która działa przy Centrum Kulturalno-Bibliotecznym i spotyka się cyklicznie w Salonie Muzycznym im. Feliksa Nowowiejskiego w Barczewie. Niestety spotkania na żywo w ostatnim czasie są zawieszone. Mimo wszystko grupa działa. Już kilka lat nasi gminni poeci wzruszają nas swoją twórczością. Pisaliśmy Wam o nich już nie raz i dziś znów do nich wracamy. Piszą wiersze z wielką empatią, opisując naszą codzienność w czasach trudnych dla nas wszystkich. Wiersze poetów gminy Barczewo prezentujemy stale na antenie internetowego Radia Warmia Barczewo. Dziś na łamach naszej gazety przedstawiamy Wam kolejną odsłonę twórczości kilku naszych poetów. Pisownia oryginalna.

Lipowe skrzypczki

Lipowie skrzypczki grają nam od lat
pieśnią o miłości weseli się świat.
Piękne granie co serca rozgrzewa,
A w piersi dusza tę pieśń głośno śpiewa.

Słuchajcie jej wszyscy, skrzypczki lipowe
ja grają dla wszystkich i radość nam dają.
W miłości jest radość i szczęścia bez liku,
gdy grają lipowe skrzypczki w kątku.

W kątku twej duszy, skrzypczki lipowe
o pięknej miłości utwory szalone.
Dla kogo, a dla nas o naszej miłości,
co w sercach i duszach naszych się gości.

Te piękne uczucia marzenia spełniają
Lipowie skrzypczki wciąż grają i grają.
Piękna muzyka nas zewnątrz otacza,
a nasza miłość nam wszystko wybacza.

Słuchajmy lipowych skrzypczek z rozkoszą
ubrani w swą miłość co nutki roznoszą.
Serca nam biją złączone kochaniem,
każde z nich swą nutkę dostanie.

Lipowie skrzypczki są dla mnie dla ciebie,
są wszędzie na ziemi, a także i w niebie.
Ich granie rozchodzi, jak mgła gdzieś w dolinie
nad rzeką i w lesie w kwiecistej równinie.

Zbigniew Brydniak

Proste słowo dziękuję

Tak myślę, znam siebie
więc żyję dla ciebie
Nie umiem, nie umiem przegrywać
z każdym dniem uczę
w myślach swych kluczę
by z nimi dla ciebie wygrywać
Wygrywać nie znaczy, że zaraz się spełni
lub będzie na pewno spełnione.
Nie wierz, czy ta o której ty marzysz
to twoje kochanie na żonę.
To ważne, że kochasz, ta miłość jest wasza
Lecz czegoś wam jeszcze brakuje
Szczęście jest wasze, dziękujcie mu za to,
tak prostym słowem dziękuję.

Chcesz kochać, więc kochaj
Nie bój się swojej miłości
Otwórz swe serce i rozchyl ramiona
przytul do swojej miłości.
Jakie to piękne gdy masz ją w swoich ramionach
A ona omdlewa z rozkoszy, nie żałuj tej chwili
i kochaj namiętnie, nie żałuj ni serca, ni mocy
Gdy oczy się śmieją a usta wciąż szepcą
jam twoja, tys mój jest kochanek.

Zbigniew Brydniak

We wspomnieniach odnajduje mój dom rodzinny,
w którym pozostały moje lata dziecięce,
spokojne sny dziecka, ogarnięte miłością matki
to wspomnienia do których dziś wracam,
a w nich piękna i zatroskana Jej twarz,
tam pozostały bukieciki polnych kwiatów
i laurki malowane miłością dziecka na Dzień Matki
tam pachnące konwalia wieczory
i trzask płonących pod kuchnią gałązek sosnowych
i kolacje ze zmierzchem mieszane, tam polne ścieżki
a na nich odcisnięte ślady Jej stop, których nie zaciera
czas
i kolorowe jej sukienki rozwiewane wiatrem
to wszystko tam gdzie wiosna na podmokłych łąkach,
niezapomniane niezapominajki, złote kaczeńce
i błękit niebieski i sad wiśniowy i góra wysoka i bzy na
podwórku i staw
Tam dom w jabłoniach, do dziś jeszcze stoi wypełniony
Jej miłością i spokojem
w nim dni minione pozostały i noce
radość i łzy i czułość serca Matki i słodki Jej uśmiech,
i moje małe dziecięce sny

Janina Gruda

Pielgrzym

Sto lat temu Panie Boże, Jana Pawła na świat powołałeś
Bo ludowi był potrzebny, balsam na dusze zranione
Tyle miłości i radości przez Jego ręce nam dałeś
Dla wszystkich biednych czy bogatych - on miał otwarte ramiona.

Zszarganym przez trudy życia dodawał zawsze otuchy
swoje troskliwe dłonie nakładał na głowy stroskane
Pośród słonecznych dni słoty, dręczącej zawieruchy
Rozpałał w sercach naszych nadziei kaganek.

„Abba Ojcze” i „Barkę” dla Niego śpiewaliśmy
I często łzy wzruszenia jak perły z oczu się toczyły
I wszystko to co było błahe i co ważne z innymi dzieliliśmy
Bo taka jest właśnie miłość oraz przyjaźni siła.

A to był Papież Pielgrzym, jeździł do rzeszy ludzi
I uczył szacunku dla bliźnich tych co tego nie umieli
W sercach wielu ubogich wiarę na lepsze jutro budził
I wpoił nam że chlebem powszednim zawsze trzeba się dzielić.

Dziękujemy Ci Panie Boże za Jana Pawła Wielkiego
Za Jego miłość do ludzi- ludzi całego świata
Śpiewajmy nieustannie pieśni radosne dla Niego
Przez nieskończenie długie, błogosławione lata.

Elżbieta Sińska, maj 2020

1730.06. – kościół pw. św. Andrzeja Apostoła wzbogacił się o ołtarz główny z pochodzący z warsztatu Krzysztofa Peuckera z Reszla.

1770.06.02 – burmistrzem Barczewa został Piotr Preiss.

1810.06. – władze pruskie wydały zakaz używania języka polskiego podczas nabożeństw w farze.

1820.06. – w Barczewie zbudowany został budynek dla potrzeb Szkoły Ewangelickiej, w którym nauka trwała krótko.

1890.06.15 – „Gazeta Olsztyńska” informowała o sprowadzeniu z Francji na Wawel prochów Adama Mickiewicza. W skład komitetu weszli m.in: Jan Liszewski z Olsztyna, Franciszek Szczepański z Lamkowa i Andrzej Samulowski z Gietrzwałdu.

1920.06. – na zapleczu domu przy ul. Armii Krajowej po remoncie wznowiono produkcję octu i likieru należącą do fabrykanta Adolfa Reisewitza.

1940.06.28 – w Łomży urodził się Mirosław Ciborowski, muzyk, chórzysta, animator życia kulturalnego w Barczewie.

1950.06. – w Barczewie na bazie zgromadzonych poniemieckich maszyn rolniczych zorganizowano Spółdzielczy Ośrodek Maszynowy, a obok urządzono kuźnię.

1950.06.01 – przy ul. Mickiewicza 34 uruchomiono sklep Miejskiego Handlu Detalicznego.

1950.06.01 – w Barczewie przy ul. Nowowiejskiego powstała Spółdzielnia Przemysłu Ludowego i Artystycznego „Warmianka”.

1950.06.15 – Barczewo stało się siedzibą olsztyńskiej Powiatowej Rady Narodowej, a urzędy umieszczono w budynku przy ul. Kraszewskiego 17 (Dom Starców).

1950.06.15 – przewodniczącym Miejskiej Rady Narodowej w Barczewie został Antoni Sałata.

1950.06.15 – w Barczewie odbyła się I Sesja nowo wybranej Miejskiej Rady Narodowej, w składzie 16 radnych.

1950.06.23 – zmieniono nazwy ulic: ul. Rzeczpospolitej (dawna ul. Kościelna) zmieniono na ul. Miłkołaja Kopernika, ul. Młynarską na ul. Bohaterów Stalingradu, a pl. Ratuszowy na pl. 15 Grudnia.

1970.06.11 – w Miejskim Domu Kultury w Barczewie odbyła się wieczornica poświęcona 50. rocznicy plebiscytu na Warmii i Mazurach.

1990.06.07 – na pierwszej sesji Rady Miasta i Gminy Barczewo na przewodniczącego wybrano Bernarda Matłokę.

1990.06.07 – na sesji Rady Miasta i Gminy Barczewo na pierwszego burmistrza wybranego w demokratycznych wyborach wybrano Antoniego Ropelewskiego.

2000.06.20 – nowym gwardianem klasztoru Zakonu Franciszkanów w Barczewie i proboszczem parafii pw. św. Andrzeja Apostoła został o. Honorat Rzepka.

2010.06.06 – po wejściu Polski do Unii Europejskiej, w Zalesiu podpisano nową umowę podtrzymania przyjaźni stosunków pomiędzy partnerskimi miastami Barczewo i Hagen a. T.W. w Niemczech.

Wojciech Zenderowski

Barczewo

W 100. rocznicę plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości 11 listopada 1918 roku przynależność państwowa Warmii i Mazur do Niemiec stała pod znakiem zapytania. Wówczas na mocy traktatu pokojowego w Wersalu z dnia 28 czerwca 1919 roku wielkie mocarstwa europejskie zdecydowały, że kwestię przynależności Warmii, Mazur, Powiśla i Górnego Śląska do Polski lub Niemiec rozstrzygnie plebiscyt, czyli powszechne głosowanie ludności, w którym mieszkańcy będą musieli zdecydować, czy chcą żyć w Polsce, czy w Niemczech. Fakt ten dla wielu mieszkańców miasta i okolicznych miejscowości gminy Barczewo stanowił wielkie wyzwanie w dążeniu, aby Warmia nie pozostawała nadal w granicach państwa niemieckiego.

wszystkie swe siły poświęcili sprawie polskiej.

Przypomnijmy, że z początkiem czerwca 1920 roku w mieście pojawili się członkowie Komisji Międzysojuszniczej narodowości angielskiej. Była to tzw. Komisja Aliancka. Wraz z nią w mieście pojawili się angielscy żołnierze. Do ich zadań należał nadzór i zapewnienie porządku nad przebiegiem głosowania. Decyzją władz miejscowych Komisja Międzynarodowa zakwaterowana została w szpitalu św. Antoniego. Ponadto otrzymała tłumacza, który był łącznikiem pomiędzy Magistratem a Komisją. W tym samym czasie powołana została tzw. miejsko-gminna komisja. Jej przewodniczącym na teren miasta i okolic został szkolny nauczyciel dr Gehrman. W skład komitetu wchodził także: urzędujący burmistrz Benno (Lau-

Termin plebiscytu wyznaczono na dzień 11 lipca 1920 roku. Z chwilą podpisania tak zwanego Traktatu Wersalskiego strony polska i niemiecka przystąpiły do akcji propagandowej wśród miejscowej ludności. Za oderwaniem Warmii od Niemiec jako pierwsze podjęło akcję agitacyjną założone 26 lutego 1919 roku w Barczewie Polsko-Katolickie Towarzystwo Ludowe. W późniejszym okresie tych, którzy podjęli walkę w przyłączeniu Warmii do Polski, nazywano bojownikami tych ziem. To oni w większości budzili świadomość narodową w społeczeństwie. To również oni ponosili konsekwencje za swój upór i postawę. W tej ogromnej walce o polskość, nie zabrakło księży, wiejskich nauczycieli, opiekunów, bibliotekarzy, działaczy kulturalno – oświatowych i politycznych, rolników, felietonistów, współpracowników wielu gazet jak: „Gazety Olsztyńskiej”, „Ziemi Wschodnio – Pruskiej” czy „Nowin Warmińskich”. Pośród wymienionych nie zabrakło prostych ludzi, którzy w okresie przedplebiscytowym

renzjus) Hinz i nauczyciel Leo Kuhn. Powołano cztery miejskie komisje oraz odrębną na terenie zakładu karnego i w wyszczególnionych miejscowościach gminy Barczewo.

Począwszy od czerwca 1920 roku nasiliły się akcje propagandowe w mieście, które przybrały różne formy agitacji. Przeciwnicy przyłączenia Warmii do Polski organizowali na terenie miasta liczne koncerty oraz występy chórów, w tym z Niemiec. Przykładowo w ogrodzie Brieskorna przygrywała zaproszona kapela „Bobby Gerth” z Berlina. Równolegle odbywały się projekcje filmów, prelekcje i wystąpienia niemieckich działaczy. Miejscem spotkań i zebrań przeciwników przyłączenia Warmii do Polski była restauracja „Zur Hütte”, „Hotel Klara” i hotel „Deutsche Haus”. Natomiast zwolennicy przyłączenia Warmii do Polski mieli mniejsze możliwości, mogli jedynie organizować spotkania w hotelu „Drei Kronen” (Trzy Korony) Warmiaka Franza Polakowskiego.

ciąg dalszy na str. 11 >>

Barczewo

W 100. rocznicę plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu

<< s.10

Z głębi Niemiec i zagranicy przybywali dawni mieszkańcy miasta uprawnieni do głosowania.

Należy podkreślić, że w Barczewie przed przybyciem Komisji Międzynarodowej ci, którzy głosili polską propagandę plebiscytową, w przeciwieństwie do niemieckiej, mieli mniejszą swobodę organizowania wieców i prowadzenia manifestacji. Nie ukrywano, że zwolennicy pozostania Warmii w Prusach Wschodnich mieli po swojej stronie miejscowy aparat administracyjny i policyjny, który w sposób bezpośredni starał się utrudniać wszelkie budzenie się polskich uczuć narodowych, czy swobody publicznych wypowiedzi. Lista osób z Barczewa i okolicznych miejscowości, które brały udział w walce za przyłączenie Warmii do Polski jest długa. Stąd naszym obowiązkiem jest zachować z imienia i nazwiska ich patriotyzm i uszczegółowić przed zapomnieniem.

Ważną rolę w okresie przedplebiscytowym odegrała prasa. Po stronie niemieckiej była to miejscowa gazeta „Wartenburger Zeitung”. Natomiast Polacy za swój organ prasowy mieli „Gazetę Olsztyńską”. Na łamach tych gazet oprócz ogłoszeń o organizowanych wiecach drukowano apele do mieszkańców miasta i gminy Barczewo wzywające do udziału w plebiscycie.

W przeddzień plebiscytu miejskie budynki zostały ozdobione flagami niemieckimi i girlandami. Podobny wystrój miała większość witryn sklepowych. Nad ulicami umieszczono transparenty z hasłami o pozostaniu Warmii w Prusach Wschodnich. Organizowano paradne marsze głównymi ulicami miasta oraz nocny przemarsz z pochodniami.

A jak wyglądała mapa terenu plebiscytowego? Otóż obszar plebiscytowy obejmował trzy powiaty na Warmii (miasto Olsztyn oraz powiaty olsztyński i reszelski), osiem powiatów na Mazurach (ostródzki, nidzicki, szczycieński, piski, ełcki, olecki, giżycki i mrągowski). Ponadto cztery powiaty na terenie Powiśla (suski, kwidziński, sztumski i malborski). Tereny te zostały podzielone na dwa okręgi plebiscytowe: olsztyński (reprezentujący Warmię i Mazury) oraz kwidziński (Powiśle).

Wynik plebiscytu z 11 lipca 1920 roku był niekorzystny dla Polaków. Jedyną miejscowością było Leszno, gdzie większość była za Polską. W pozostałych miejscowościach większość głosów oddano ze wskazaniem na Niemców. Barczewo miasto: 3014 głosów za Niemcami i 149 za Polską, Barczewo Więzienie: 78 i 27, Barczewko: 543 i 80, Bartoły Małe: 28 i 13, Bartoły Wielkie: 265 i 29, Bogdany: 44 i 3, Biedowo: 55 i 11, Dadaj: 8 i 5, Dąbrówka Mała: za Niemcami i 0 za Polską, Dobrag: 66 i 0, Jedzbark: 276 i 49, Kapłityny: 111 i 18, Kierzbuń: 54 i 2, Kierzliny: 122 i 5, Klucznik: 37 i 3, Kołaki: 37 i 0, Kromerowa: 160 i 0, Kronowo: 432 i 92, Kronówko: 22 i 4, Krupoliny: 39 i 0, Lamkowo:

694 i 84, Lamkówko: 70 i 20, Leszno: 67 i 92, Łapka: 107 i 18, Łęgajny: 376 i 14, Maruny: 119 i 0, Mokiny: 237 i 100, Nikielkowo: 109 i 0, Odryty: 50 i 0, Próle: 107 i 41, Radość: 424 i 28, Ramsowo: 266 i 21, Ramsówko: 61 i 8, Ruszajny: 417 i 25, Sapuny: 31 i 0, Skajboty: 350 i 139, Stare Włoki: 269 i 9, Szynowo: 8 i 5, Tęguty: 29 i 7, Tumiany: 116 i 0, Wipsowo: 525 i 10, Wipsowo Leśnictwo: 7 i 0, Wójtowo: 216 i 62.

Na przegrany plebiscyt złożyło się wiele czynników. Wymieńmy kilka, a mianowicie: sformułowane pytanie na karcie plebiscytowej, nasilone ze strony niemieckiej akcje propagandowe, głosowanie emigrantów zamieszkających w Niemczech urodzonych przed 1905 rokiem na terenach objętych plebiscytem, polskie wiece nagminnie tłumione przez niemieckie bojówki, słabe zaplecze finansowe w prowadzeniu akcji na rzecz przyłączenia Warmii do Polski miały wpływ na niekorzystny wynik w plebiscycie.

Po wygranej przez Niemców plebiscycie nastąpiło świętowanie, które trwało kilka dni. Miejscem uroczystości była łąka „Vogelwiese” (Ptasia Łąka) zwana także „Festwiese” należąca do miejscowego zakładu karnego znajdująca się przy drodze (Trift) prowadzącej do Zalesia. Dostać się tam można było przez prowizorycznie zbudowany most nad rzeką Pisa. Odbywały się tam zawody sportowe, koncerty i tańce. Po zwycięstwie nie ukrywano, że niemieccy mieszkańcy odzyskali uczucie pewności siebie. Odżyła działalność związków i klubów. Po plebiscycie centralnym punktem spotkań był hotel „Klara”, gdzie jego

właściciel urządził w nim nową kręgielnię. Natomiast przy Stawie Młyńskim wyremontował lokal ogrodowy (Gartenlokal) oraz otworzył wypożyczalnię łódek i kajaków.

W tym samym roku w Barczewie na Placu Pocztownym postawiono mały obelisk upamiętniający plebiscyt z 1920 roku, później obok niego drugi, a następnie posadzono dąb, który mieszkańcy miasta nazywali „Abstimmungseiche”, co oznacza dąb plebiscytowy. Podobny pomnik powstał w Ramsowie.

Rozpoczęło się szykanowanie ludności polskiej, która głosowała lub agitowała za Polską. Na ten czas dziesiątki tysięcy War-

miaków pozostało po niemieckiej stronie, inni udali się do Polski. Wielu podjęło walkę o przyznanie podstawowych praw obywatelom pruskim narodowości polskiej. Większość stała się członkami Komitetu Centralnego Związek Polaków w Prusach Wschodnich, który powstał 30 listopada 1920 roku, później członkami utworzonego w dniu 3 grudnia 1922 roku w Berlinie Związku Polaków w Niemczech, gdzie IV dzielnicę stanowiły Prusy Wschodnie (Warmia, Mazury i Powiśle). Podobnie jak w Polskim Katolickim Towarzystwie Szkolnym na Warmii. To oni w większości budzili świadomość narodową i nie bacząc na konsekwencje, uparcie trwali w obronie polskości Warmii i Mazur, pozostając do końca bojownikami tych ziem. Jedynie w 1930 roku otwarta została polska szkoła w Lesznie i w tym samym roku w Skajbotach. Powstało także polskie przedszkole.

Godłem, które symbolizowało jedność Polonii zagranicznej z krajem, było Rodło - stylizowany bieg Wisły, a organem prasowym „Polak w Niemczech”.

Podkreślmy, że plebiscyt na Warmii, Mazurach i Powiślu, jaki miał miejsce 11 lipca 1920 roku, mimo niekorzystnego jego wyniku, był ważnym wydarzeniem w historii naszego regionu.

Tekst i foto: Wojciech Zenderowski

Wieści z Barczewskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku

4 czerwca oficjalnie zakończyliśmy rok akademicki 2019/2020 w BUTW. Dlaczego oficjalnie? Ponieważ tak naprawdę od 11 marca, kiedy odwołane zostały wykłady, zajęcia, wycieczki, spotkania, działalność uniwersytetu została zawieszona z powodu pandemii koronawirusa. Trochę smutno, że nie było takiego - jak w ubiegłym roku - uroczystego pożegnania. Nie było kwiatów, dyplomów, drobnych upominków dla tych najbardziej aktywnych studentów i członków zarządu, wspólnych zdjęć. Nie zaśpiewały panie z zespołu wokalnego „Cantare”. Słuchacze nie zaśpiewali piosenki „Lato, lato” na zakończenie uroczystości. Nie oznacza to jednak, że nie było zakończenia roku akademickiego. Mówi się, że różne sytuacje wymuszają różne działania. Podsumowanie tego, co udało się zrealizować na uniwersytecie w roku 2019/2020 miało miejsce na „falach” radio.warmia.barczewo. Poniżej przedstawiam fragmenty z tego nietypowego zakończenia roku. „Uroczystość” prowadziły panie: prezes BUTW Iwonna Skibińska-Czechowicz i wiceprezes BUTW Małgorzata Kozłowska.

Iwonna Skibińska-Czechowicz:

- Wydawałoby się, że rok akademicki 2019/2020 zakończył się 11 marca, bo w tym dniu u nas odwołane zostały, z powodu pandemii koronawirusa, wszystkie zajęcia, wykłady, spotkania, wycieczki i to nie tylko w naszym barczewskim uniwersytecie, ale we wszystkich uniwersytetach trzeciego wieku w Polsce. Tak się jednak nie stało, ale o tym powiemy później. Teraz podsumuję rok naszej działalności.

Jak wszyscy wiemy, ten rok akademicki pod względem lokalowym był dla nas trudny z powodu remontu CKB, w którym to centrum mamy od pięciu lat swoją siedzibę. Niektóre sekcje zostały zawieszone z powodu braku sal do realizacji zajęć. Ale dzięki uprzejmości pana dyrektora Roberta Tokarskiego mogliśmy korzystać z innych obiektów podlegających CKB, np. z Salonu Muzycznego im. F. Nowowiejskiego. Składam podziękowanie pani Magdalenie Łowkiel, kustoszowi tego niezwykle, klimatycznego miejsca za miłe przyjęcie i ułożenie nam planów zajęć w dogodnych dla nas godzinach. Przypomnę, że w Salonie Muzycznym odbywały się wykłady, zajęcia zespołu wokalnego „Cantare”, brydż oraz wszystkie zebrania zarządu i studentów. Korzystaliśmy też ze Skarbcza Kultury Europejskiej, w którym odbywały się zajęcia z szachów i gdzie mieści się biuro naszego uniwersytetu prowadzone przez panią Lidię Szczerbo. Dziękujemy pani Lidii za miłą współpracę. Mieliśmy też możliwość korzystać z lokalu, w którym mieści się radio.warmia.barczewo. Tu sekcja radiowa nagrywała audycje, których mogliśmy wszyscy słuchać. Dziękuję panu Krzysztofowi Nowaczykowi za ogromną pomoc w nagrywaniu audycji, a także za życzliwość,

uśmiech i zrozumienie nas, seniorów, bo przygotowanie audycji, potem nagrywanie wymaga ogromnej pracy ze strony przygotowującego jak i nagrywającego.

Inne zajęcia, które odbyły się do dnia 11 marca to: gimnastyka, czy spotkania sekcji diabetyków. Tu przypomnę, że korzystaliśmy w tym roku z sali gimnastycznej mieszczącej się w Szkole Podstawowej nr 1 oraz świetlicy, za co dziękuję pani dyrektor Monice Hemmerling.

Prezes BUTW Iwonna Skibińska-Czechowicz,
Wiceprezes BUTW Małgorzata Kozłowska

Był także aerobik na basenie. Nasi słuchacze jeździli do Zalesia, panie z sekcji wolontariatu systematycznie chodziły do Centrum Pomocy Maltańskiej, przynosząc pacjentom radość, śpiew i dobre słowo. Można było spotkać naszych słuchaczy maszerujących z kijkami. Uzupełnieniem zajęć edukacyjnych był wyjazd do teatru im. S. Jaracza w Olsztynie oraz wycieczki do Kętrzyna i Torunia zorganizowane w ramach integracji dla pań śpiewających w zespole wokalnym „Cantare” i członków zespołu folklorystycznego „Barczewianie”. Wycieczki

Sekcja radiowa BUTW.
Grażyna Broniszewska-Dubłanka, Danuta Łowkiel

zorganizowałam ja wraz z przedstawicielem zespołu „Barczewianie”, Małgorzatą Kozłowską. Oprócz obu zespołów w wycieczkach uczestniczyli słuchacze udzielający się pręźnie w naszym uniwersytecie. Były imprezy integracyjne takie jak: spotkanie przed-

świąteczne, tańce w karnawale, zakończenie projektu „Senior aktywny - senior w dobrej formie” i inne projekty, w których uczestniczyła duża grupa naszych słuchaczy, a które ze względu na koronawirusa nie zostały zakończone. Wszystko jeszcze przed nami. Z przykrością stwierdzam, że nie udało nam się zrealizować wycieczek do Warszawy, Olsztyna i Kaliningradu, które miały odbyć się po 11 marca. Niestety nie pojechalibyśmy również do naszej olsztyńskiej filharmonii na koncert, który miał się odbyć 22 maja. Koncert z okazji obchodzonego w tym roku jubileuszu 250-lecia narodzin Ludwiga van Beethovena, jednego z największych kompozytorów muzyki klasycznej w historii. Mogłicie jednak Państwo wysłuchać audycji - wykładu o kompozytorze emitowanej od 28 maja w barczewskim radio. Przypomnę jeszcze, że aktywna grupa naszych słuchaczy zaangażowała się w zagranie w WOŚP. Od 4 lat koordynatorem tego wielkiego przedsięwzięcia w naszym uniwersytecie jest pani Małgorzata Kozłowska, wiceprezes BUTW. Były fanty, kawiarenka z pysznymi ciastami upieczonymi przez naszą studentkę, zaśpiewały, a w tym roku również „zagrały” na ekologicznych instrumentach, panie z zespołu wokalnego „Cantare”. Jak już jestem przy zespole wokalnym „Cantare”, zaznaczę jeszcze, że panie wystąpiły w wieczorze kolęd organizowanym przez CKB? Zespół działa w naszym barczewskim uniwersytecie pod moim kierunkiem. Korzystając z okazji pozdrawiam panie z zespołu. Ponadto wstąpiliśmy do Federacji Uniwersytetów Trzeciego Wieku. Na 18 lipca zaplanowany jest wyjazd na Festiwal Belcanto do Mrągowa. Mam nadzieję, że nic nie stanie na przeszkodzie, aby nasi melomani muzyki operetkowej mogli w nim uczestniczyć.

Żałuję, że nie mogliśmy spotkać się, by w uroczysty sposób podsumować 5- lecie działalności naszego uniwersytetu. Mieliśmy duże plany. Na tę okoliczność powstał „Hymn BUTW”, który miał być zaśpiewany po raz pierwszy na tej uroczystości przez panie z zespołu wokalnego „Cantare”. Słowa do hymnu napisała Anna Snochowska, muzykę Iwonna Skibińska-Czechowicz. Miała być towarzysząca biesiada oraz zawody sportowe. Myślę, że to wszystko jeszcze przed nami.

Co natomiast działo się po 11 marca, o tym opowie wiceprezes naszego uniwersytetu, pani Małgorzata Kozłowska, której przekazuję mikrofon.

Małgorzata Kozłowska:

- Ciska, nie ma zajęć. Wydawałoby się, że uniwersytet nie funkcjonuje. Otóż nie, ponieważ z inicjatywy pani prezes ruszyły audycje w formie wykładów, które emitowane były co tydzień w każdy czwartek o godzinie 13.00 (powtórki: sobota, niedziela, wtorek) w radio.warmia.barczewo. Każdy ze słuchaczy mógł taki wykład odsłuchać.

Ciąg dalszy na str. 13 >>

W 120. rocznicę urodzin. Augustyna Wiewiorra

W tym roku przypada 120. rocznica urodzin Augustyny Wiewiorry – nauczycielki, działaczki plebiscytowej, której imię od dwudziestu lat (12 czerwca 2000 roku) nosi Szkoła Podstawowa w Wipsowie. W 100. rocznicę plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu przypomnijmy życiorys naszej bohaterki.

Augustyna Wiewiorra urodziła się 22 kwietnia 1900 roku w Bredynkach (gm. Biskupiec) w rodzinie Andrzeja i Anny z domu Biermann. W domu uczyła się pisać i czytać po polsku z „Gazety Olsztyńskiej”, którą rodzina prenumerowała. Jako dwunastolatka w listach do wspomnianej gazety wezwała warmińskich rodaków do uczenia swoich dzieci mówienia, pisanie i czytania po polsku. To wówczas w przyszłości zapragnęła zostać nauczycielką w polskiej szkole.

Kiedy w roku 1919 zapowiedziano, że w następnym roku odbędą się na Warmii, Mazurach i Powiślu plebiscyty decydujące o przynależności państwowej tych obszarów, wraz z całą swoją rodziną Augustyna aktywnie

zaangażowała się w działania na rzecz sprawy polskiej. Po ukończeniu seminarium nauczycielskiego została dyplomowaną nauczycielką. Po plebiscycie, w obawie o swoje

życie, uciekła do Polski. Od 1921 roku pracowała jako nauczycielka w Brąchnowie i Silnie w powiecie toruńskim oraz w Strzyżawie w powiecie chełmińskim. 7 marca 1924 roku złożyła wniosek o polskie obywatelstwo, które przyznano jej cztery dni później. Pracowała w szkole podstawowej w Kłamrach w powiecie chełmińskim, z której z nieznanych powodów została zwolniona. Przez następne trzy lata pracowała dorywczo w różnych szkołach. 1 września 1929 roku rozpoczęła studia w żeńskim seminarium nauczycielskim Instytutu Marii w Krakowie. Jego ukończenie dawało wyższe wykształcenie, co pozwoliło jej pracować w publicznych szkołach. W latach 1930-1936 piastowała różne stanowiska w szkołach w powiecie Wąbrzeźno (Niedźwiedź, Orłowo, Pływaczewo, Sierakowo, Radowiska, Pułkowo, Wąbrzeźno). Do wybuchu wojny pracowała na pełnym etacie, ucząc biologii i religii w Gzynie (powiat chełmiński).

ciąg dalszy na str. 14 >>

<< s.12

Wieści z Barczewskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku

Wykłady przygotowywane były przez prezes, panią Iwonę Skibińską-Czechowicz.

Tematyka była różna i zależna od zainteresowań referujących. Wykłady nagrywane były na dyktafon w telefonie komórkowym, ponieważ, jak wiemy, nie mogliśmy i dalej nie możemy spotykać się w dużej grupie osób. Wykłady prezentowały panie z sekcji radiowej działającej w naszym uniwersytecie, Grażyna Broniszewska-Dublanka i Danuta Łowkiel oraz prezes naszego uniwersytetu, pani Iwonna Skibińska-Czechowicz. Sekcja trochę okrojona. Myślę, że Ci słuchacze, którzy słuchali tych audycji – wykładów, nie byli zawiedzeni. Od siebie dodam, że były one, jak dla mnie, bardzo interesujące, ciekawe. Dziękuję Tobie Iwonko i paniom z sekcji radiowej, które zapewne nas słuchają - Grażynce i Danusi.

Iwonna Skibińska-Czechowicz:

- Dziękuję Małgosiu za miłe słowa. Niezmiernie się cieszę, że nasze radiowe wykłady podobały się Tobie. Myślę, że słuchali ich również nasi słuchacze, bo dla nich były opracowywane. Przyznam, że dla mnie była to fascynująca praca. Najpierw musiałam zebrać materiał, potem napisać i dobrać adekwatną muzykę do audycji, nagrać i przesać do pana Krzysztofa. Ubolewam tylko, że pomimo zachęceń z mojej strony nie było wśród naszych słuchaczy innych osób, które zaprezentowałyby nam jakiś ciekawy temat.

Małgorzata Kozłowska:

- Czy planujesz jeszcze jakieś wykłady?

Iwonna Skibińska-Czechowicz:

- Na tę chwilę nie. Przed nami wakacje i zawieszamy na ten czas sekcję radiową, ale od 18 czerwca do 1 października nadawane będą powtórki audycji.

Małgorzata Kozłowska:

- Jak myślisz, kiedy wrócimy na nasz uniwersytet? Przyznam, że brakuje mi nie tylko pracy na uniwersytecie, ale też zajęć, spotkań, prób w zespole wokalnym i kontaktów międzyludzkich.

Iwonna Skibińska-Czechowicz:

- Na dzień dzisiejszy nie wiem i nikt nie wie. W każdym razie wszystkim naszym słuchaczom dziękuję za wspólnie spędzony czas. Bardzo dziękuję tym wszystkim, którzy angażowali się w prace na rzecz naszego uniwersytetu, czyli prowadzącym zajęcia i wykłady, liderom grup zajęciowych, paniom z zespołu wokalnego „Cantare”, paniom z sekcji kulinarnej. Chociaż fizycznie sekcji nie było z powodu braku pomieszczenia do prowadzenia zajęć, to na prośbę o upieczenie ciast panie nie odmawiały pomocy i piekły w swoich domach - kto nie miał okazji spróbować, niech żałuje. Ciasta były wymieniane. Dziękuję za pomoc, życzliwość dyrektorowi CKB panu Robertowi Tokarskiemu, pracownikom CKB - bez was nie ma nas - pani Lidii Szczerbo, naszemu dobremu duchowi. Dziękuję również panu Krzysztofowi Kasprońcowi i Telewizji Macrosat za współpracę.

Dziękuję członkom naszego zarządu za pracę i zaangażowanie w sprawy uniwersytetu. A Tobie Małgosiu za bardzo duży wkład pracy

dla naszych słuchaczy. Spięcie tych wszystkich projektów, z których mogli skorzystać studenci, organizację WOŚP w naszym uniwersytecie, imprezy integracyjne - ogrom pracy. Dziękuję także pani Jadwidze Nosewicz za te prawie dwa lata pracy w naszym zarządzie. Dziękuję także naszym członkom Rady Programowej za duże zaangażowanie w działania uniwersytetu.

Małgorzata Kozłowska:

- Dziękujesz wszystkim, a ja w imieniu zarządu i słuchaczy dziękuję Tobie za kreatywność, za organizację wycieczek, za wyciąganie nas na koncerty, do teatrów, za ściąganie prelegentów na wykłady, za te radiowe audycje, czytanie wierszy, pro-wadzenie zespołu wokalnego i jeszcze dużo można by wymienić. Jak Ty to wszystko ogarniasz?

Iwonna Skibińska-Czechowicz:

- Dziękuję.

Szanowni słuchacze, zamykając rok akademicki 2019/2020 życzę wszystkim bezpiecznych wakacji, zdrowia oraz tego, żebyśmy mogli spotkać się na inauguracji kolejnego roku akademickiego.

Na zakończenie „spotkania” w eterze panie: prezes BUTW Iwonna Skibińska-Czechowicz i wiceprezes BUTW Małgorzata Kozłowska zadedykowały wszystkim studentom BUTW piosenkę w wykonaniu Elvisy Presley’a „Can’t Help Falling In Love”.

I.S.

Fot. archiwum BUTW

<< s.13

W 120. rocznicę urodzin. Augustyna Wiewiorra

W okresie okupacji trafiła do obozu pracy w Ostromecku, a potem do prac przymusowych w różnych miejscowościach: Czarzach, Stolnie, Boluminie, Borkach, Dębowcu i na końcu Gzynie, gdzie jeszcze niedawno pracowała jako nauczycielka. Po ciężkiej chorobie została dzięki swojej dobrej znajomości języka niemieckiego zatrudniona jako pomocnik biurowy w urzędzie gminy Czarze, a potem w mleczarni w Stolnie. Po donosie na temat jej przeszłości jako działaczki plebiscytowej, dzięki ucieczce w ostatniej chwili z domu, uniknęła wywiezienia do obozu koncentracyjnego. W Dąbrowie Chełmińskiej znalazła zatrudnienie w urzędzie gminy, znów dzięki jej znajomości języka niemieckiego oraz niewiedzy lokalnych władz o jej przeszłości, w szczególności o jej porzuconym obywatelstwie niemieckim. Tam pracowała aż do zajęcia miasta przez Armię Czerwoną. 1 marca 1945 roku zgłosiła się na apel władz polskich do odbudowy oświaty, biorąc udział w ponownym uruchamianiu szkół w Dąbrowie Chełmińskiej, Gzynie, Wałdowie Królewskim i Szynychu.

Jesienią 1946 roku, po 25 latach powróciła na Warmię, gdzie objęła kierownictwo szkoły w Rusi koło Olsztyna. Pracowała z dużym

napięciem między zamieszkałymi a ludnością napływową. Wspierała materialnie miejscową ludność oraz chroniła ją przed prześladowaniami. Pomagała także Augustynowi Steffenowi w spisaniu warmińskiego folkloru. W 1955 roku została przeniesiona do Wipsowa. Urządziła tam szkolny ogród, którego koncept pedagogiczny zyskał sławę daleko poza granicami Warmii i przyniósł jej kilka nagród państwowych. Udało jej się zorganizować niezwykłą, jak na ówczesne warunki, pracownię biologiczną, m.in. z cieplarnią, alpinarium i ogrodem doświadczalnym. Po przejściu na emeryturę 19 stycznia 1972 roku przeprowadziła się do Barczewa.

W zawodzie nauczycielskim pracowała ponad 50 lat. Odznaczona została m.in. Kawalerskim i Oficerskim Krzyżem OOP. Zmarła 3 listopada 1984 roku w Barczewie i pochowana została na miejscowym cmentarzu komunalnym przy ul. Kościuszki.

Fot. Tablica patronki Szkoły Podstawowej w Wipsowie.

osobistym zaangażowaniem nie tylko w szkole, ale także zaopatrując mieszkańców wsi w medykamenty, artykuły żywnościowe oraz nauczając polskiego miejscowych w ramach tzw. repolonizacji, czy łagodząc

Tekst i foto: Wojciech Zenderowski

Apel do mieszkańców

Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. w Olsztynie zwraca uwagę na niebezpieczeństwo pożarowe wynikające z wyrzucania przez mieszkańców do odpadów ogólnych (zmieszanych) urządzeń zawierających baterie litowo-jonowe. W dniu 18.04.2020 r. doszło do zapalenia się odpadów na linii ZUOK na skutek uszkodzenia przez rozdrabniacz znajdującego się w odpadzie powerbanku Platinet PMPB20PAB, z baterią litowo-jonową o poj. 20000 mAh.

Zdarzenie zostało opanowane przy użyciu sprzętu gaśniczego znajdującego się na wyposażeniu zakładu, nie doszło do uszkodzenia maszyn. Urządzenia z bateriami litowo-jonowymi, takie jak laptopy, tablety, powerbanki, smartfony, wyrzucane do odpadów zmieszanych, są zagrożeniem dla funkcjonowania pojazdów komunalnych oraz instalacji ze względu na możliwość wybuchu / gwałtownego zapalenia się w momencie rozszczelnienia baterii. Niewielki sprzęt elektroniczny może spowodować duże straty, włącznie z utratą całego zakładu przetwarzania odpadów.

Proszę o prawidłową segregację odpadów, a zużyty sprzęt elektroniczny proszę przekazywać do gminnego PSZOK znajdującego się przy ul. Prostej 15 w Barczewie.

Z poważaniem,
Andrzej Maciejewski
Burmistrz Barczewa

Ucznijmy razem 100-lecie

Hymnu Warmińskiego!

Feliksa Nowowiejskiego

Zaśpiewajmy Hymn Warmiński online!

Centrum Kulturalno-Biblioteczne w Barczewie
ogłasza akcję z okazji 100. Hymnu Warmińskiego Feliksa
Nowowiejskiego!

W 2020 roku mija 100 lat od powstania „Hymnu Warmińskiego”
skomponowanego przez Feliksa Nowowiejskiego, wybitnego
kompozytora urodzonego w Barczewie i poznańską poetkę
Marię Paruszewską.

Z okazji tak ważnego jubileuszu zaśpiewajmy Hymn Warmiński
online!

Zasady są proste. Zgłóście Państwo chęć udziału w naszej akcji na
adres mailowy:

salonmuzyczny@barczewo.pl

W odpowiedzi zwrotnej otrzymacie plik dźwiękowy z podkładem do
nauki. Nagrajcie na video telefonem swoje wykonanie pieśni
i wyślijcie do nas mailem.

Ze wszystkich nagrań stworzymy jedną całość.

Będzie to niezwykle historyczne uczczenie hymnu naszego regionu,
a także niezwykle archiwum waszych-naszych głosów!

Na zgłoszenia czekamy do końca lipca 2020 r.

W razie jakichkolwiek pytań, prosimy dzwonić pod numery
telefonów:

89 514 82 81 (Centrum Kulturalno-Biblioteczne w Barczewie)

89 674 04 79 (Salon Muzyczny im. Feliksa Nowowiejskiego
w Barczewie)

**Wykaz telefonów i adresów kontaktowych,
czynnych całą dobę w sprawie koronawirusa SARS-
CoV-2:**

1. WSSE w Olsztynie ul. Żołnierska 16; 10-561 Olsztyn:
tel.: 538 286 085, 603 131 846, 531 709 487

2. PSSE Olsztyn ul. Żołnierska 16; 10-561 Olsztyn:
tel.: 601 203 001, 693 365 322, 607 753 872

3. PSSE Ostróda ul. Kościuszki 2; 14-100 Ostróda:
Od poniedziałku do piątku 7.30 do 15.00: tel.: 89 646 08
70, 89 646 08 77, 89 646 08 81,
po godzinie 15 oraz weekendy i święta: 601 895 096

Zapraszamy do odwiedzania

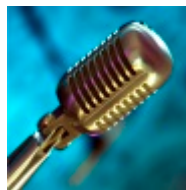
Biblioteka w CKB w Barczewie

Centrum Kultury Barczewo

Świetlice wiejskie Centrum Kulturalno-Biblioteczne

Słuchaj
wszędzie
gdzie jesteś!

www.radiobarczewo.pl

oraz TVK Macrosat - kanał planszowy

RADIO WARMIA BARCZEWO

Emisja w każdy czwartek **na żywo**
od godz. 8:00.

Powtórki w soboty, niedziele i wtorki.

Jeśli chcesz współpracować z radiem,
masz jakiś ciekawy pomysł na audycję,
proponując tematy lub muzyki polskiej,
szczególnie wykonawców z regionu,
zapraszamy do współpracy!

Kontakt:

e-mail: radiowarmiabarczewo@gmail.com

tel. 89 514 15 06

Najbliższe wydarzenia:

Szczegółowe informacje oraz aktualizowany kalendarz:
www.barczewo.pl i www.ckb.barczewo.pl

KONCERT W SKARBCU KULTURY

18 lipca 2020 r. godz. 18.00

SKARBIEC KULTURY EUROPEJSKIEJ W BARCZEWIE, UL. GRUNWALDZKA 15

ANIA SZARMACH SPECIAL ACOUSTIC PROJECT

Wystąpią:

Ania Szarmach, David „Fingers’ Heynes, Piotr „Żaq” Żaczek

Ilość miejsc ograniczona

transmisja >> www.facebook.com/centrumkultury.barczewo

MUZYCZNA NIEDZIELA NA WYSPIE 2 SIERPNIA 2020 r. od godz. 13.00

Mieczyk Jazz Quartet

Tomek Mieczyk Mieczykowski saksofon

Karol Malczewski piano

Adam Starowicz kontrabas

Michał Zawadzki perkusja

„CamPiano”

KONCERT FORTEPIANOWY

Katarzyna Rajs, Piotr Kępiński

ANIA FEDEROWICZ recital